

شناسایی و تحلیل گزینه‌های سیاستی برای بهبود ساختار قانون بودجه در بخش اعتبارات عمومی تحقیق و توسعه

این مقاله در وبگاه مرکز بررسی‌های استراتژیک در سال ۱۴۰۱ منتشر شده است و به تحلیل اسنادی قوانین بودجه و تجارب کشورهای مختلف پرداخته است و در آن گزینه‌های سیاستی برای تعریف اعتبارات عمومی با در نظر گرفتن شرایط و اقتضات ایران ارائه شده است

بیش از ۶۰ درصد از منابع مالی تحقیق و توسعه در ایران، اعتبارهای عمومی است که در قانون بودجه پیش‌بینی می‌شود. تعریف دقیق ردیف‌های اعتباری تحقیق و توسعه در قانون بودجه سالانه برای پیش‌بینی و اندازه‌گیری دقیق تأمین مالی و هزینه کرد پژوهش در بخش عمومی، ضرورت دارد. در این مطالعه، با تحلیل محتوای اسنادی قوانین بودجه سنواتی و با توجه به استانداردها و تجارب بین‌المللی و با لحاظ کردن اقتضات کشور ایران، سه گزینه سیاستی برای تعریف چارچوب اعتبارات عمومی تحقیق و توسعه شامل ۱. جمع و شفاف‌سازی کلیه برنامه‌های تحقیق و توسعه زیر مجموعه فصول مختلف هر یک از امور ده‌گانه در قالب «فصل تحقیق و توسعه و نوآوری»؛ ۲. تجمیع کلیه فصول تحقیق و توسعه امور ده‌گانه در قالب یک سرفصل جدید برای امور تحقیق و توسعه؛ ۳. تجمیع کلیه برنامه‌های تحقیق و توسعه امور ده‌گانه و فصول مربوطه در قالب پیوست جدیدی به نام پیوست تحقیق و توسعه؛ پیشنهاد می‌شود. قابلیت اجرای این گزینه‌ها و میزان تغییرات هر یک نسبت به شرایط حاضر با اخذ نظر خبرگانی به‌روش گروه کانونی ارزیابی شده. نتایج نشان می‌دهد که سهولت پیاده‌سازی گزینه‌ها به ترتیب از گزینه اول به گزینه سوم کاهش می‌یابد، اما در عوض در گزینه دوم شاخص تأمین مالی تحقیق و توسعه توسط دولت کاملاً شفاف می‌شود و در گزینه سوم هم‌راستایی با برنامه‌های توسعه پنج‌ساله و سایر قوانین بالادستی افزایش می‌یابد.